

اصول و روش های طراحی، اجرا و ارزشیابی برنامه های درسی

Principles and methods for the design, implementation and evaluation of curricula

تعداد واحد: ۲

تعداد ساعت: ۳۲

نوع درس: اصلی

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

آموزش تکمیلی عملی: دارد ندارد سفر علمی کارگاه آزمایشگاه سمینار

اهداف کلی درس: آشنایی با مفاهیم طراحی، تدوین و سازماندهی برنامه های درسی و چالش ها و مبانی، اصول و روش های طراحی الگوهای برنامه درسی و واکاوی برنامه های درسی در نظام های مختلف آموزشی بر این اساس آشنایی با جهت گیری برنامه درسی در نظام آموزشی، در واقع با توجه به ماهیت رشته برنامه درسی و مباحث و ابعاد گسترده مختلف آن، هدف آشنایی در کلیه قلمروهای برنامه درسی شامل: مبانی برنامه درسی، مهندسی برنامه درسی، تدوین، طراحی و ساخت برنامه درسی، اجرای برنامه درسی، تغییر برنامه درسی، پژوهش برنامه درسی و افزایش درک و فهم از پیچیدگی ها و تغییراتی می باشد که در پارادیم های موجود در این قلمرو هادر سطوح ملی و بین المللی اتفاق می افتد؛ همچنین آشنا کردن دانشجویان با روش های مختلف ارزشیابی و همچنین آشناسازی دانشجویان با مفاهیم، نظریه ها و بنیادهای ارزشیابی به طور اعم و ارزشیابی برنامه درسی به طور خاص و ایجاد توانایی ارزشیابی از برنامه های درسی. آشنایی با ارزشیابی کیفیت و روشهای ارزیابی درونی و بیرونی و همچنین شناسایی مدل های مختلف ارزشیابی.

اهداف رفتاری: انتظار می رود دانشجویان با گذراندن این درس با مفاهیم ارزشیابی، انواع و الگوهای مختلف آن در حوزه آموزش و به ویژه در برنامه درسی و تقسیم بندی های آنها آشنا شوند و بتوانند مسائل مختلف در این حوزه را تعبیر، تفسیر و تحلیل کنند. همچنین بتواند به صورت عملی نسبت به ارزشیابی از برنانه های درسی در یکی از دوره های تحصیلی اقدام و نتایج آن را تحلیل و نقد کنند.

اهداف رفتاری: انتظار می رود دانشجویان با گذراندن این درس با انواع اصول و روشهای گوناگون در برنامه ریزی درسی و همچنین انواع مختلف طراحی آشنا شده و همچنین نسبت به انواع سازماندهی های عمودی و افقی، وسعت، توالی، تداوم، و مفهوم و انواع تلفیقی آگاهی یافته و بتواند برنامه های درسی در نظام های مختلف آموزشی را واکاوی و تحلیل کنند. همچنین با مفاهیم ارزشیابی، انواع و الگوهای مختلف آن در حوزه آموزش و به ویژه در برنامه درسی و تقسیم بندی های آنها آشنا شوند و بتوانند مسائل مختلف در حوزه ارزشیابی را تعبیر، تفسیر و تحلیل کنند بتوانند در عمل حداقل یکی از مراحل طراحی، تدوین و یا اجرا را با یکی از عناصر برنامه های درسی در نظام آموزش عالی ایران پیاده نمایند. بتواند به صورت عملی نسبت به ارزشیابی از برنانه های درسی در یکی از دوره های تحصیلی اقدام و نتایج آن را تحلیل و نقد کنند. همچنین توانایی تدوین مقاله های علمی در جهت تولید و نشر دانش تخصصی را کسب کنند.

- تبیین مباحث و قلمرو مفهومی حوزه ارزشیابی برنامه درسی،

- تبیین مفاهیم و سوالات اساسی در ارزشیابی برنامه درسی،
- تبیین و مقایسه پارادایم ارزشیابی کمی و کیفی در قلمرو برنامه درسی،
- تبیین پیوند میان الگوهای مختلف ارزشیابی و الگوهای کیفیت آموزشی،
- تبیین رابطه میان ارزشیابی آموزشی و تصمیم گیری تبیین تقسیم بندی های مختلف از ارزشیابی آموزشی و برنامه درسی،
- تبیین و مقایسه رویکردهای مختلف ارزشیابی مبتنی بر هدف، مبتنی بر مدیریت، مبتنی بر مصرف کننده، مبتنی بر نظر متخصصان، مبتنی بر اختلاف نظر متخصصان،
- آشنایی با مراحل ارزیابی درونی و بیرونی
- رویکرد طیف گرایانه و مبتنی بر مشارکت کنندگان و تبیین الگوهای مختلفی داخل هر یک از رویکردها،
- بحث و تبیین در خصوص فرا ارزشیابی،
- وضعیت ارزشیابی آموزشی و برنامه درسی در نظام برنامه درسی ایران.

سرفصل دروس:

نظری

- تحلیل مفاهیم طراحی ، تدوین و سازماندهی برنامه های درسی،
- بررسی الگوهای طراحی برنامه درسی و نقد و ارزیابی آن ها،
- چالش ها و مسایل مهم نظام های آموزشی از منظر طراحی، تدوین و ...،
- مفاهیم اساسی در طراحی برنامه های درسی مثل: عناصر و مولفه های برنامه درسی،
- سازماندهی و سازماندهی عمودی و افقی، وسعت، توالی، تداوم، تلفیق ،
- دانش پیش نیاز، توازن و شکل بندی برنامه های درسی،
- چگونگی تولید مواد ، محتوا ، بسته های آموزش و یادگیری و راهنماهای برنامه درسی در محیط های آموزشی، چگونگی طراحی و آزمایش نمونه های برنامه های درسی و برنامه های درسی تایید شده نهایی،
- آموزش معلمان، مولفه ها، مجریان و دست اندرکاران اجرای برنامه های درسی ، سطوح و گروه های تصمیم گیرنده در برنامه های درسی.
- تبیین مباحث و قلمرو مفهومی حوزه ارزشیابی برنامه درسی،
- تبیین مفاهیم و سوالات اساسی در ارزشیابی برنامه درسی،
- تبیین و مقایسه پارادایم ارزشیابی کمی و کیفی در قلمرو برنامه درسی،
- تبیین پیوند میان الگوهای مختلف ارزشیابی و الگوهای کیفیت آموزشی،

- تبیین رابطه میان ارزشیابی آموزشی و تصمیم‌گیری تبیین تقسیم‌بندی‌های مختلف از ارزشیابی آموزشی و برنامه‌درسی؛ تبیین و مقایسه رویکردهای مختلف ارزشیابی مبتنی بر هدف، مبتنی بر مدیریت، مبتنی بر مصرف‌کننده، مبتنی بر نظر متخصصان، مبتنی بر اختلاف نظر متخصصان.
- آشنایی با مراحل ارزیابی درونی و بیرونی
- رویکرد طیف گرایانه و مبتنی بر مشارکت کنندگان و تبیین الگوهای مختلف داخل هر یک از رویکردها،
- بحث و تبیین در خصوص فرا ارزشیابی،
- وضعیت ارزشیابی آموزشی و برنامه‌درسی در نظام برنامه‌درسی ایران.

عملی

ندارد

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمونهای نهایی	پروژه
۲۰٪	-	آزمون های نوشتاری ۵۰٪	۳۰٪
		عملکردی	

فهرست منابع:

۱. برنامه‌درسی: نظرگاه‌ها، رویکردها و چشم‌اندازها. مهرمحمدی، محمود. چاپ اول، مشهد، انتشارات به‌نشر آستان قدس رضوی. (۱۳۸۱).
۲. برنامه‌ریزی درسی (راهنمای عملی) پهلکی، حسن مشهد: انتشارات پیام اندیشه. چاپ هشتم. ۱۳۸۶.
۳. اصول و مفاهیم برنامه‌ریزی درسی. فتحی و اجارگاه، کوروش چاپ اول، تهران: انتشارات بال. (۱۳۸۸)
۴. طراحی و سازماندهی محتوای برنامه‌درسی: رویکرد بین‌رشته‌ای در برنامه‌درسی تلفیقی احمدی، پروین، تهران: انتشارات آبیژ، (۱۳۹۰).
۵. ارزشیابی آموزشی. بازرگان، عباس. تهران: انتشارات سمت. (۱۳۸۹).
۶. ارزشیابی آموزشی. کیامنش، علیرضا. تهران: انتشارات پیام‌نور. (۱۳۸۷).
۷. اندازه‌گیری، سنجش و ارزشیابی آموزشی. سیف، علی‌اکبر. تهران: انتشارات دوران. (۱۳۹۰).

1. Curriculum, Foundations, Ornstein Principles and Issues. Prentice Hall PTR. ,(2004).
2. Principles of curriculum planning and development. Arise Publishers & Distributors. Reddy, B. Routledge, New York and London. (2007).
3. The educational Imagination on the design and evaluation of school programs. Eisner, Elliot, W. Macmillan publishing company. New York. (1985).
4. The Educational Imagination, Eisner, Elliot, W, 3rd Ed, New York: Macmillan publishing Company. (1994).
5. Curriculum Design. Klein, M. F. International Encyclopedia of curriculum, Arielevy (ed): 1163-1169. (1985).
6. Curriculum development in the postmodern era. Patrick Slattery, second edition.
7. Routledge, New York and London, ,(2006).
8. Short, E. C. (1986). A Historical Look at Curriculum Design. Theory into Practice, 25(1), 3-9.
9. Evaluation theory, models, and applications. Stufflebeam, D. L. & Shinkfield, A. J. U.S.A: Jossey-Bass. (2007).
10. Evaluation models viewpoints on educational and human services evaluation. Stufflebeam, D.; Madaus, G. F. & Kellaghan, T. (Published kluwer academic New York, Boston; London, Moscow, 2002).
11. Evaluating school programs: an educator's guide Sanders, James R. Sullins Carolyn D.,
12. New York: Corwin press. (2006).

فهرست مطالعات:

وبگاه مجلات داخلی ISC مرتبط با موضوع:

1. مطالعات برنامه درسی <http://www.icsa.org.ir/quarter/>
2. اندیشه های نوین تربیتی <http://www.noormags.com/view/fa/magazinenumber/30525>
3. فصلنامه تعلیم و تربیت <http://rie.ir/>
4. نوآوری های آموزشی <http://oerp.medu.ir>
5. دانشور رفتار <http://journals.shahed.ac.ir/daneshvarraftar/psychology/>
6. پژوهش در مسائل تعلیم و تربیت www.isoed.org.ir
7. پژوهش های تربیتی <http://erj.tmu.ac.ir>
8. پژوهش نامه میانی تعلیم و تربیت دانشگاه فردوسی مشهد <http://jm.um.ac.ir/index.php/psychology>
9. پژوهش های برنامه درسی <http://jcr.shirazu.ac.ir>

وبگاه مجلات خارجی ISI مرتبط با موضوع:

1. **Title:** International Journal Of Art & Design Education, **Issn:** 1476-8062, **Publisher's Name:** Blackwell Publishing, **Country:** England
[http://onlinelibrary.wiley.com/journal/10.1111/\(ISSN\)1476-8070](http://onlinelibrary.wiley.com/journal/10.1111/(ISSN)1476-8070)
2. **Title:** International Journal Of Technology And Design Education, **Issn:** 0957-7572, **Publisher's Name:** Springer, **Country:** Netherlands <http://www.springerlink.com/content/102912/>

3. **Title:** Journal Of Curriculum Studies, **Issn:**0022-0272 , **Publisher's Name:** Routledge Journals, Taylor & Francis Ltd, **Country:** England <http://www.tandfonline.com/loi/tcus20>
4. **Title:** Educational Evaluation and Policy Analysis, **ISSN:** 0162-3737 **Publisher's Name:** Sage Publications Inc, **Country:** United States
5. **Title:** Performance Evaluation, **ISSN:** 0166-5316 **Publisher's Name:** Elsevier Science Bv, **Country:** Netherlands
6. **Title:** American Journal of Evaluation, **ISSN:** 1098-2140 **Publisher's Name:** Sage Publications Inc, **Country:** United States

